Broj: G-I-17/15

P R E S U D A

Sud časti pri Hrvatskoj gospodarskoj komori, u vijeću sastavljenom od sudaca Gordana Zubaka, predsjednika vijeća, te Marije Duljković i Antonije Drozdek, članica vijeća, u povodu prijave prijavitelja **P.I.S. d.o.o.,** V., OIB:…, kojeg zastupa punomoćnica M.L.L., odvjetnica u O., protiv prijavljenog **T.I. d.o.o.,** Z., OIB:…, kojeg zastupa punomoćnica N.D., odvjetnica u Z., radi povrede pravila morala i dobrih poslovnih običaja, nakon glavne rasprave održane 26. studenoga 2015. u prisutnosti zamjenice punomoćnice prijavitelja A.H., odvjetnice u Z., i odsutnosti uredno pozvanog prijavljenog,

presudio je

T.I. d.o.o., Z., OIB:…,

ODGOVORAN JE

jer je neosnovano izdao račune br. 174/1/1 od 19. rujna 2014. i 128/1/1 od 6. ožujka 2015. iako prijavitelj nije naručio od prijavljenog robu opisanu u tim računima (telefonski imenik – knjigu i telefonski imenik na CD ROM-u)

čime je povrijedio dobre poslovne običaje i pravila morala, pa mu se na temelju čl. 36. st. 1. t. 2 Pravilnika o Sudu časti pri Hrvatskoj gospodarskoj komori, izriče mjera:

JAVNA OPOMENA
UZ OBJAVLJIVANJE U TISKU
i
NA WEB STRANICI
HRVATSKE GOSPODARSKE KOMORE,
nakon pravomoćnosti ove presude.

Obrazloženje

Prijavitelj je ovome sudu podnio prijavu protiv prijavljenog u kojoj je naveo kako je u lipnju 2014. u poslovne prostorije prijavitelja došla nepoznata muška osoba koja se nije predstavila da je djelatnik prijavljenog – akviziter već samo da dostavlja besplatan primjerak telefonskog imenika RH na CD ROM-u uz napomenu da besplatan primjerak dostavlja drugi operater i da direktoricu pozdravlja osoba koja je zaposlena u HT-u i inzistirao je da direktorica M.R. potpiše potvrdu o primitku besplatne pošiljke, koja je na daljnje inzistiranje, to učinila. Prijavitelj je istaknuo da je papir, koji je direktorica potpisala bio složen na način da je kod direktorice stvorio uvjerenje da potpisuje dostavnicu odnosno potvrdu primitka, pri čemu joj je predočen samo donji dio tzv. ugovora odnosno dio na koji treba staviti potpis i pečat. Nakon više od tri

mjeseca na prijaviteljevu adresu dostavljena je faktura – račun na iznos od 4.950,00 kn i ugovor br. 02226, a iz kojeg proizlazi kako je prijavitelj naručio 4 primjerka telefonskog imenika (na CD ROM-u i knjizi) u ukupnom iznosu od 7.920,00 kn uz obvezu pretplate kupnje toliko telefonskih imenika u narednom petogodišnjem razdoblju. Prijavitelj je naglasio kako je navedena dostavnica potpisana bianco te da pri tome nije imao informacija o cijeni, obvezama iz ugovora i sl., kao i da je prijavljeni podatke iz ugovora naknadno upisao rukom. Prijavitelj je dodao da je primjerak s računom i prigovorom poslao poštom preporučeno 25. rujna 2014. na adresu prijavljenog ali je ista pošiljka vraćena s naznakom „obaviješten, nije podigao pošiljku“. Podneskom od 23. listopada 2015. dopunio je navode iz prijave kojima je još jedanput naglasio da je račun br. 128/1/1 zaprimio 23. ožujka 2015. u svojim prostorijama a da pri tome nije od prijavljenog naručio dva telefonska imenika niti mu ih prijavljeni dostavio.

Prijavitelj je mišljenja da je prijavljeni opisanim ponašanjem povrijedio pravila morala i dobrih poslovnih običaja.

Prijavljeni nije pristupio na prethodni postupak mirenja ni na ročište za glavnu raspravu, a nije dostavio očitovanje na navode iz predmetne prijave.

U dokaznom postupku sud je izveo dokaze uvidom u: ugovor br. 02226, račun 128/1/1, račun br. 174/1/1, dopis prijavitelja od 24. rujna 2014., povratnicu.

Nakon savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza zasebno i u njihovoj ukupnosti te na temelju rezultata cjelokupno provedenog postupka, sud je utvrdio da je prijavljeni odgovoran za povredu dobrih poslovnih običaja i pravila morala činjeničnog opisa kao u izreci ove presude.

Predmet ovog postupka je zahtjev prijavitelja oglasiti prijavljenog krivim zbog izdavanja računa 174/1/1 od 19. rujna 2014. i 128/1/1 od 6. ožujka 2015. na temelju ugovora br. 02226 za telefonske imenike Republike Hrvatske na CD ROM-u i tiskanom obliku u odnosu na koje je prijavitelj tvrdio da ih nije naručio od prijavljenog, a telefonske imenike na CD ROM-u nije ni zaprimio od prijavljenog.

Uvidom u ugovor br. 02226, sud je utvrdio kako je na toj ispravi navedeno da je prijavitelj kao naručitelj naručio 2 primjerka telefonskog imenika Republike Hrvatske na CD rom-u i 2 primjerka telefonskog imenika Republike Hrvatske u knjizi po ukupnoj cijeni od 7.920,00 kn. Pored navedenog, potrebno je istaknuti kako je sud analizom sadržaja spomenutog ugovora zaključio da se taj ugovor sastoji od osnovnog dijela ugovora s bitnim sastojcima (stvar i cijena) te drugog znatno opsežnijeg dijela (tiskanog sitnim slovima) koji sadrži popis ugovornih klauzula formuliranih unaprijed u pisanom obliku, bez kojih bi ugovor o prodaji čiji je osnovni cilj da kupac stekne pravo vlasništva na određenoj stvari za određenu cijenu, sam po sebi, mogao egzistirati, ali koje (pojedine) odredbe bitno utječu na osnovni dio ugovora i koje zapravo, u bitnom, odstupaju od spomenutog cilja ugovora o prodaji i uobičajene poslovne prakse.

Nadalje, prijavljeni je dana 19. rujna 2014. ispostavio prijavljenom račun br. 174/1/1 za telefonski imenik RH na CD rom-u u ukupnom iznosu od 3.960,00 kn, uvećano za PDV od 990,00 kn, odnosno ukupno 4.950,00 kn. Potom je prijavitelj 24. rujna 2014. uputio dopis prijavljenom u kojem je naveo da nije naručio telefonski imenik RH, već da je u lipnju 2014. dobio besplatan primjerak telefonskog imenika što je ovlaštena osoba prijavitelja potpisala te je iznio mišljenje kako nije u obvezi plaćanja istog.

Iz omotnice u spisu s poštanskim štambiljem od 26. rujna 2014. vidljivo je da je ista vraćena sa štambiljem "obaviješten, nije podigao pošiljku".

U konkretnom slučaju prijavljeni je doveo u zabludu prijavitelja davanjem na potpis obrasca koji je prijavitelju odavao dojam dostavnice, na kojem su naknadno

popunjeni podaci o naručitelju i cijeni te su sitnim slovima otisnute ugovorne odredbe, a zatim nakon takvog postupanja izdao je predmetne račune.

U smislu čl. 296. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15, dalje: ZOO) ništetne su odredbe općih uvjeta ugovora koje, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, prouzroče očiglednu neravnopravnost u pravima i obvezama strana na štetu suugovaratelja sastavljača ili ugrožavaju postizanje svrhe sklopljenog ugovora.

Imajući u vidu citirane zakonske odredbe, ništetne su odredbe predmetnog ugovora, kojima je određeno da su stranke suglasne da obveza izdavača odnosno prodavatelja prestaje kada otisne knjigu te je preda na poštu o čemu mora imati i odgovarajući dokument te da rizik slanja poštom snosi naručitelj odnosno kupac, na što je sud u prethodnom dijelu obrazloženja ukazao, pa ih ne treba primijeniti.

Nadalje, ništetna je i odredba kojom je propisano da prijavitelj kao naručitelj dužan isplatiti iznos ugovora uvećan za 100% ako ne izvrši svoju obvezu u pogledu roka plaćanja. Naime, ova odredba sadržajno predstavlja ugovornu kaznu za slučaju neispunjenja u ugovorenom roku novčane obveze tuženika-protutužitelja te je protivna prisilnoj normi iz čl. 350. st. 3. ZOO-a prema kojoj ugovorna kazna ne može biti ugovorena za novčane obveze.

Nadalje, pojedine klauzule nisu jasne, primjerice da je ugovor neopoziv i da se ne može stornirati bez izričite suglasnosti izdavača (prijavljenog). Ovdje je potrebno ukazati da u Zakonu o obveznim odnosima nema instituta neopozivosti ugovora ili storniranja ugovora pa nije jasno, kakvo je značenje ovih klauzula i stoga u smislu čl. 320. ZOO-a u slučaju kada je ugovor sklopljen prema unaprijed odštampanom sadržaju, ili kad je ugovor na drugi način pripremila i predložila jedna ugovorna strana, nejasne odredbe tumačit će se u korist druge strane. Isto tako, navedeno se odnosi i na klauzulu prema kojoj je navedeni ugovor osnova za naručivanje tijekom narednih pet godina odnosno nije jasno da li tu odredbu treba protumačiti na način da je sklapanjem navedenog ugovora kupac unaprijed naručio telefonske imenike i objavu podataka u tim imenicima za sljedećih pet godina ili je potrebno da kupac, zasebno, svake godine naručuje telefonske imenike i objavu podataka u telefonskim imenicima. Prema mišljenju ovog suda, navedene klauzule treba tumačiti sukladno čl. 320. ZOO-a.

Slijedom navedenog, sud je ponašanje prijavljenog ocijenio protivno pravilima morala i dobrih poslovnih običaja. Zbog navedenog, prijavljeni nije imao osnova izdavati račune broj 174/1/1 od 19. rujna 2014. i 128/1/1 od 6. ožujka 2015. te dostavljati tiskano izdanje telefonskog imenika RH i telefonski imenik RH na CD rom-u. Zbog navedenog, sud je utvrdio kako postoji prijavljenikova odgovornost.

Zbog povrede dobrih poslovnih običaja i pravila morala, kao mjeru društvene stege, ovaj sud je prijavljenom izrekao najstrožu mjeru i to javnu opomenu uz objavljivanje u tisku na web stranici Hrvatske gospodarske komore.

Kod odlučivanja o odgovornosti sud je uzeo u obzir vrstu, značaj i težinu djela koje je počinio, a poglavito upornost prijavljenog u postupanju usprkos upozorenjima prijavitelja da nije zaključio sporni ugovor ni naručio predmetnu robu od prijavljenog, pa je prijavljenom izrekao ovakvu mjeru društvene discipline za koju smatra da će u cijelosti ostvariti svoju svrhu i utjecati na prijavljenoga da ne čini više ovakve ili slične povrede dobrih poslovnih običaja.

Predsjednik vijeća
Gordan Zubak, v.r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:
Protiv ove presude nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od 15 dana po prijemu iste, putem ovog Suda za sud u drugom stupnju, a žalba se podnosi u 5 (pet) primjeraka.

SUD ČASTI PRI HGK

Broj: GŽ-II-6/15

P R E S U D A

Sud časti pri Hrvatskoj gospodarskoj komori u drugostupanjskom vijeću u sastavu: mr.sc. Zorislav Kaleb, predsjednik vijeća, Goran Škugor, sudac izvjestitelj i član vijeća, Kornelija Ivanušić, Zdenka Kocmur i Krešimir Lesić, članovi vijeća, u povodu prijave prijavitelja **P.I.S. d.o.o.** V., OIB…, zastupan po punomoćnici M.L.L., odvjetnici iz O., protiv prijavljenog **T.I. d.o.o.** Z., OIB…, zastupan po punomoćnici N.D., odvjetnici iz Z., radi povrede pravila morala (dobrih poslovnih običaja), odlučujući o žalbi prijavljenog protiv rješenja Suda časti pri Hrvatskoj gospodarskoj komori broj G-I-17/15 od 26. studenog 2015., na sjednici vijeća održanoj **dana 26. veljače 2016.**

presudio je

Odbija se kao neosnovana žalba prijavljenog T.I. d.o.o. te se potvrđuje prvostupanjska presude Suda časti pri Hrvatskoj gospodarskoj komori broj G-I-17/15 od 26. studenog 2015.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom utvrđena je odgovornost prijavljenog zbog počinjenja povrede pravila morala i dobrih poslovnih običaja jer je neosnovano izdao račune br. 174/1/1 od 19. rujna 2014. i 128/1/1 od 6. ožujka 2015. iako prijavitelj nije naručio od prijavljenog robu opisanu u tim računima (telefonski imenik – knjigu i telefonski imenik na CD ROM-u) pa mu je na temelju čl. 36. st. 1. t. 2. Pravilnika o Sudu časti pri Hrvatskoj gospodarskoj komori ("Narodne novine" broj: 66/06., 114/06., 129/07., 8/08. i 74/15. – u daljnjem tekstu: Pravilnika), kao mjera, izrečena javna opomena uz objavu u tisku i na web stranici Hrvatske gospodarske komore.

Protiv navedene prvostupanjske odluke žalbu pravovremeno podnosi prijavljeni.

Prijavljeni žalbom pobija prvostupanjsku presudu zbog svih zakonskih razloga. U žalbi navodi kako smatra da je prvostupanjski sud počinio bitne povrede odredaba parničnog postupka jer je bio dužan odlučivati u granicama navoda iz prijave koji su stavljeni u postupku, a ne više od onoga što je prijavitelj zahtijevao. Smatra da je pogrešno promijenjeno materijalno pravo na njegovu štetu, pogotovo u odnosu na izricanje najstrože mjere. Predlaže preinačiti pobijanu presudu u smislu žalbenih navoda, podredno, ukinuti i predmet vratiti na ponovni postupak i odluku.

Prijavitelj na žalbu nije odgovorio.

Žalba nije osnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u okviru sadržajno istaknutog žalbenog razloga bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 12. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj: 148/11. pročišćeni tekst, 25/13. i 89/14.-u daljnjem tekstu: ZPP), ovaj drugostupanjski sud nalazi da nije ostvarena navedena bitna povreda zakona.

Prvostupanjski sud je u provedenom postupku u cijelosti odlučivao u granicama zahtjeva koje je prijavitelj postavio u svojoj prijavi od 10. rujna 2015. i dopuni prijave od 22. listopada 2015. u kojima je predlagatelj i predložio izricanje mjere javna opomena uz objavu u tisku i na web stranici Hrvatske gospodarske komore. Činjenične navode na kojima prijavitelj temelji svoju prijavu i dopunu iste, prvostupanjski sud je raspravio u postupku koji je prethodio donošenju pobijane odluke i u okviru istih donio odluku. Slijedom navedenog nije osnovan žalbeni navod prijavljenog jer je odluka prvostupanjskog suda donesena na temelju u prijavi (i dopuni prijave) iznesenih činjeničnih navoda i prijedloga prijavitelja, slijedom čega je navedeni žalbeni navod prijavljenog odbijen kao neosnovan.

Ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti u smislu odredbe čl. 365. st. 2. ZPP ovaj drugostupanjski sud nije našao da bi sud prvog stupnja počinio bilo koju drugu povredu odredaba parničnog postupka na koju pazi po službenoj dužnosti.

Nije osnovan niti žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, jer je sud prvog stupnja raspravio i utvrdio sve odlučne činjenice relevantne za donošenje pravilne i zakonite odluke u ovom predmetu.

U provedenom postupku prvostupanjski sud je utvrdio kako je prijavljeni doveo u zabludu prijavitelja davanjem na potpis obrasca koji je prijavitelju odavao dojam dostavnice, na kojem su naknadno popunjeni podaci o naručitelju i cijeni te su sitnim slovima otisnute ugovorne odredbe, a zatim je prijavljeni nakon takvog postupanja izdao račune za telefonske imenike koje prijavitelj nije naručio.

Prvostupanjski sud potom na pravilno utvrđene odlučne činjenice u ovome postupku, a primjenjujući odredbu čl. 296. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05., 41/08., 125/11. i 78/15. - u daljnjem tekstu: ZOO) utvrđuje kako su ništetne odredbe predmetnog ugovora kojima je određeno kako su stranke suglasne da obveza izdavača odnosno prodavatelja prestaje kad otisne knjigu te ju preda na poštu o čemu mora imati i odgovarajući dokument te da rizik slanja poštom snosi naručitelj odnosno kupac.

Prvostupanjski sud pravilno primjenjuje materijalno pravo sadržano u odredbi čl. 350. st. 3. ZOO utvrđujući ništetnost odredbe kojom je ugovoreno da je prijavitelj kao naručitelj dužan isplatiti iznos ugovora uvećan za 100% ako ne izvrši svoju obvezu u pogledu roka plaćanja, jer navedena ugovorna odredba sadržajno predstavlja ugovornu kaznu za slučaj neispunjenja novčane obveze, a ugovorna kazna ne može biti ugovorena za novčane obveze.

Prvostupanjski sud pravilno primjenjuje materijalno pravo sadržano u odredbi čl. 320. st. 1. ZOO utvrđujući kako pojedine ugovorne odredbe nisu jasne i to: da je ugovor neopoziv i da se ne može stornirati bez izričite suglasnosti izdavača (prijavljenog) i da je ugovor osnova za naručivanje tijekom narednih pet godina, pa ih stoga pravilno tumači u korist prijavitelja utvrđujući da na temelju istih ne proizlaze bilo kakve obveze prijavitelja.

Na temelju gore navedenog utvrđenje prvostupanjskog suda kako je ponašanje prijavljenog u konkretnom slučaju bilo protivno pravilima morala i dobrih poslovnih običaja, pravilno je i zakonito, kao i odluka o mjeri društvene stege za koju je

prvostupanjski sud dao jasne i neproturječne razloge pa su stoga i žalbeni razlozi pogrešne primjene materijalnog prava zbog utvrđenja odgovornosti prijavljenog zbog počinjenja povrede pravila morala i dobrih poslovnih običaja te izrečene mjere, u cijelosti odbijeni kao neosnovan.

Slijedom svega navedenog, ovo drugostupanjsko vijeće je utvrdilo kako žalba prijavljenog nije osnovana pa je temeljem odredbe čl. 368. st. 1. ZPP i čl. 41. st. 1. t. 2. Pravilnika žalba prijavljenog odbijena kao neosnovana i potvrđena prvostupanjska presuda Suda časti pri Hrvatskoj gospodarskoj komori broj G-I-17/15 od 26. studenog 2015.

U Zagrebu 26. veljače 2016.

Predsjednik vijeća
mr. sc. Zorislav Kaleb, v.r.